

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU PŘI ZŠ a MŠ BĚLČICE

Platnost od 1. 9. 2017.

Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro školní družinu

Předkladatel ŠVP: Základní škola a Mateřská škola Bělčice, okres Strakonice
Nám. J. Kučery 69
387 43 Bělčice

tel. 383 492 501 – ZŠ
383 492 598 – ŠD

ředitel školy: Antonín Holub
e-mail: zs.belcice@iol.cz

autor ŠVP: vychovatelka ŠD při ZŠ a MŠ Bělčice – D. Heverová
e-mail: heverova.d@seznam.cz
e-mail ŠD: sd.belcice@o2active.cz

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH ROZPRACOVÁNÍ

KOMPETENCE K UČENÍ

Rozpracování pro 1. – 5. ročník

Metody a způsoby učení:

- ví, že se lze učit různými způsoby, s pomocí učitele zkouší a vyhodnocuje, které způsoby mu vyhovují a při dalších úkolech používá ty, které se mu osvědčily
- slušně požádá spolužáky v bezprostředním okolí, aby se ztišili, pokud potřebuje klid, respektuje, když stejný klid potřebují naopak oni
- potřebuje-li se poradit, dohodne se na podmínkách, pokud dotyčná osoba nechce či nemůže ihned
- ve škole dodržuje přestávky a nevyplňuje je doháněním zmeškané práce nebo domácích úkolů, na vyučování se připravuje průběžně a vhodně střídá přípravu s odpočinkem a relaxací
- aktivně vstupuje do výuky, je-li pro něho probírané učivo málo srozumitelné, obtížné, či naopak příliš triviální, nebojí se zeptat, požádat o vysvětlení nebo o konkrétní příklady, zajímá se o možnosti získání dalších poznatků o tématu, které ho zaujalo
- přizpůsobí se různým výukovým aktivitám dle zadání učitele, ve spolupráci s učitelem navrhuje svůj způsob učení
- s porozuměním textu zpracuje pod vedením učitele přiměřeně dlouhé poznámky z učebnice či výkladu a správně je strukturuje
- vysvětlí a uvede příklady, jak se může konkrétní učivo, informace nebo dovednost z výuky hodit v jeho osobním životě, popř. v dalším studiu nebo v různých zaměstnáních

Výsledky učení:

- nebojí se přijít za učitelem a poradit se, jak by mohl své výsledky zlepšit, vyhledává podporu, radu a pomoc, v případě, že ji potřebuje, nestydí se chodit na doučování, nezlehčuje nepříznivé hodnocení ze strany učitele, ale chápe jej jako podnět k další práci a učení
- nevysmívá se ostatním za nesprávné odpovědi, pokud se jí dopustí sám, nevymlouvá se na falešné příčiny
- s pomocí učitele si předem stanoví základní podmínky a kritéria, za kterých bude jeho práce úspěšná, porovná svůj výsledek s předchozím stavem
- jednoduše popíše, jak pracoval na určitém úkolu, co ho bavilo, co se mu dařilo, co se mu nedařilo nebo v čem udělal chybu, nevyhýbá se otevřenému přiznání chyb, v případě nezvládnutí úkolu se vyrovná s negativní zpětnou vazbou
- otevřeně diskutuje s učitelem i se spolužáky o svých vědomostech a dovednostech v různých oblastech, případně požádá o radu, o pomoc či doučování
- rozliší stěžejní cíle od těch méně důležitých a předem si rozvrhne čas na potřebnou přípravu, plánuje své učení

Práce s informacemi:

- zpracuje jednoduchý úkol s využitím nabídnutých informačních zdrojů

Propojování a využití vědomostí:

- formuluje, jaký význam má získaná informace pro běžný život a propojuje nově získané informace s předešlými zkušenostmi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ**Rozpracování pro 1. – 5. ročník****Analýza problému:**

- sám nebo ve spolupráci s učitelem žák problém pojmenuje
- určí, koho a čeho se problém týká
- odhadne, co způsobuje problém
- rozpozná, zda se již setkal s podobným problémem,
- identifikuje alespoň jedno místo, které je z hlediska řešení problému rizikové
- posoudí, jak by problém viděl někdo jiný

Plánování řešení:

- při řešení jednoduchého problému předvídá, jaké situace by mohly nastat
- vytváří a využívá vizuální znázornění jednoduchého (známého) problému
- formuluje jednoduchou hypotézu
- posoudí (zjistí), zda může jednoduchý (známý) problém vyřešit s tím, co ví, pozná, že chybí informace nutné k vyřešení jednoduchého problému, a alespoň jednu identifikuje
- navrhne možnosti, kterých by při řešení mohl použít
- formuluje s pomocí učitele, za jakých podmínek je možné zvolit dané řešení
- vybírá vhodnější řešení z navržených možností a obhájí je

Řešení problému:

- samostatně nebo s pomocí učitele postupuje systematicky při řešení jednoduchého problému
- pokračuje v hledání řešení, i když byl napoprvé neúspěšný
- nečeká na hotová řešení a začíná řešit problém sám či s menší pomocí
- rozpozná a uvědomí si s menší pomocí spolužáka nebo učitele chybu v řešení a opraví ji
- pokusí se v případě jednoduchého problému vyvinout novou hypotézu, i když se předchozí ukázala mylná

Experimentální práce:

- navrhne jednoduchý experiment pro ověření jednoduché hypotézy
- provádí jednoduchý experiment
- zaznamenává postup a výsledky jednoduchého experimentu
- vyhodnocuje výsledky jednoduchého experimentu
- samostatně nebo s pomocí učitele či spolužáků vyvozuje závěry z poznatků získaných prostřednictvím jednoduchého experimentu

Posouzení a aplikace řešení:

- posoudí s pomocí učitele, zda jeho výsledné řešení dává smysl
- využije výsledná řešení v konkrétních situacích
- srozumitelně vysvětluje své řešení
- neukvapuje se ve svých závěrech
- změní své závěry na základě nových informací
- vysvětlí konkrétní důsledky výsledných řešení – přínosy a nežádoucí dopady

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ**Rozpracování pro 1. – 5. ročník****Práce s informacemi (jejich výběr, třídění):**

- v textu, promluvě či jiném záznamu najde ty myšlenky a místa, které jsou vzhledem k zadanému úkolu klíčové, a stručně je shrne
- v různých zdrojích, které má k dispozici, najde informace, které souvisejí s tématem, o němž s učitelem a spolužáky diskutují
- pod vedením učitele pozná, které informace v textu si protirečí
- porovná různá tvrzení k danému tématu, pozná, když se od sebe liší
- k získávání a výměně informací využije základní funkce informačních a komunikačních prostředků a technologií, v dané situaci použije informační a komunikační prostředky nebo technologie, které ovládá
- s pomocí učitele pozná, když ho autor textu o něčem přesvědčuje manipulativním způsobem

Způsob vyjadřování (jeho srozumitelnost a logika):

- používá správné termíny a výstižné výrazy, které souvisejí s daným tématem, vysvětlí ostatním termín, který použil, v případě, že mu neporozuměli, dokončuje věty
- k vyjádření používá grafických znázornění a symbolických prostředků
- při popisu situací nebo vyprávění příběhu ze života postupuje chronologicky od začátku do konce, najde příčiny a následky dané situace a popíše je

Písemný projev:

svou myšlenku, svůj prožitek nebo příběh podává písemně s jasnou logikou od začátku do konce, neztrácí se v podrobnostech

Ústní projev:

- pro jednotlivce i pro celou třídu srozumitelně vysloví svou myšlenku, shrne nejdůležitější informace, které se dočetl nebo které vybral z ústního projevu druhého, a stručně a srozumitelně je sdělí ostatním, souvisle a zřetelně vypráví krátký příběh nebo popisuje jednoduchou situaci, uvědomuje si přítomnost posluchačů
- rozlišuje, zda mluví se svým vrstevníkem (dítětem) nebo s dospělým, se známým nebo neznámým člověkem a přizpůsobí tomu svou mluvu
- když mluví před ostatními, sleduje jejich chování a reaguje na ně
- mluví nahlas a zřetelně, přímo k adresátům, „řeč těla“ slouží sdělení

Naslouchání, navazování a udržování kontaktu při komunikaci:

- vyslechne druhého, aniž by ho zbytečně přerušoval, udržuje s mluvčím oční kontakt
- za pomoci starších osob nebo svých vrstevníků naváže v kolektivu nové kontakty a domluví se s osobami, které dosud neznal
- když něčemu nerozumí, zeptá se, jak to mluvčí myslel
- odpoví na položenou otázku, řekne svůj názor na věc
- když s druhým nesouhlasí, řekne mu to tak, aby ho neurazil, zformuluje, proč nesouhlasí
- přihlásí se o slovo, řídí se pravidly diskuse, která si se skupinou dohodl, v diskusi upozorní, když něčí vstup nepatří k hlavnímu tématu
- v diskusi mluví tak, aby mu ostatní rozuměli

- přemýšlí o názorech druhých (chce je slyšet, není k nim hluchý) a respektuje, že mohou mít názory odlišné od jeho, přijme, když druhý nesouhlasí s jeho názorem (nezlobí se na něj pro jeho názor)
- různými způsoby vyjádří své názory, pocity a myšlenky
- popisuje, co se mu nelíbí na názoru či výsledku práce druhé osoby, nikoliv na osobě samotné
- hájí svůj názor na věc, zformuluje, proč je o věci přesvědčen, je ochoten svůj názor změnit na základě nových informací
- pokud je pro něj nějaká komunikace nepříjemná a má pocit, že ho chce někdo o něčem proti jeho vůli přesvědčit, podle situace s ním odmítne komunikaci, popřípadě vyhledá pomoc u staršího spolužáka nebo u dospělého
- spolupodílí se na utváření pravidel komunikace ve třídě

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozpracování pro 1. – 5. ročník

Přípravná fáze práce ve skupině:

- než začne pracovat, probere vlastními slovy s ostatními ve skupině zadaný úkol
- rozdělí si ve skupině role, které jsou v zadání vymezeny, případně použije známé role
- vymezuje spolu s ostatními kritéria dobře odvedené práce nebo objasňuje ta, která skupina dostala spolu s úkolem
- upraví pracovní místo, aby se skupině dobře pracovalo, půjčuje pomůcky
- dodržuje termín splnění úkolu, plní dílčí termíny dohodnuté s učitelem
- spolupodílí se na vytvoření pravidel spolupráce, domluvená pravidla dodržuje, upozorní na jejich porušení
- plní jednoduché úkoly s menším počtem kroků, plní jasné role s návodem a dotahuje je do konce, rozpozná, že jednoduchý úkol (jeho část) je hotov
- při potížích se svou částí práce hledá pomoc nejprve u spolužáků, či v knihách a v jiných zdrojích, nakonec u učitele
- v případě potřeby nabízí svou pomoc – ochotně vyhoví při žádosti o pomoc
- postará se o hotové dílo v rámci zadání nebo na pokyn učitele
- po dobu práce udržuje pracovní pořádek, po skončení práce se v čase vymezeném učitelem nebo pravidly postará o úklid

Vyhodnocení práce ve skupině:

- ze zadaných hledisek sleduje práci celé skupiny, jednotlivců i sebe a hodnotí ji podle modelu, s pomocí pracovního listu nebo podle kritérií připravených učitelem
- pod vedením učitele nebo podle pracovního listu navrhuje, co by se příště mělo dělat stejně a co jinak
- vyslovuje své ocenění nápadů a práce druhých dříve než kritiku, děkuje druhým za uznání, raduje se z úspěchu celé skupiny
- neodmítá ani nekritizuje nápady, dokud nejsou prozkoumány, neposmívá se, reaguje na informaci a nikoli na osobu
- při potížích nebo nezdaru neshazuje vinu na druhé

Podložená volba osobních cílů:

- z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny
- v sebehodnotících pracovních listech si s pomocí učitele nebo rodiče volí cíl pro sebe zlepšení a určuje, co pro to může udělat

- vyslechne, co mu druzí nebo učitel o jeho práci říkají, radí se s učitelem, jak zlepšit své další jednání na základě toho, co se dozvěděl ze zpětné vazby

Emoce:

- pokud jedná impulsivně a nezvládne své jednání, omluví se za to, že nezvládl své emoce

KOMPETENCE OBČANSKÁ**Rozpracování pro 1. – 5. ročník****Respekt k druhým:**

- vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů, neposmívá se, ověřuje si, jak ostatní něco chápou, jaký názor na věc mají druzí, vyptává se, proč si to myslí
- emocím druhých se neposmívá, nedělá opovržlivé poznámky
- při posuzování konkrétních a nepřiliš komplikovaných jevů, procesů, událostí a problémů ve svém okolí se ptá: „Jak bych se na to díval, kdybych byl někým jiným (tím druhým, jiným žákem, učitelem, rodičem)?“
- nevyjadřuje se pohrdlivě nebo s předsudky o skupinách lidí nebo jejich příslušnících

Pravidla:

- s pomocí dospělého vytváří a formuluje pravidla soužití jednotlivého společenství (třídy, kroužku), pravidla dodržuje nebo přijímá důsledky vyplývající z jejich nedodržení, ve sporech se dovolává pravidel
- chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly druhé lidi a nepoškozovaly prostředí

Odmítání násilí:

- v konfliktní situaci navrhuje, jak by bylo vhodné jednat – připomíná pravidla soužití, nezahajuje vážné útoky na druhé a neúčastní se jich, neponižuje druhé
- snaží se získat pomoc pro napadeného spolužáka, všímá si křivdy, neoplácí
- pomáhá spolužákům, i když nejsou kamarádi, učiteli, rodičům, bližním, pod vedením dospělých promýšlí možnosti pomoci druhým a zapojuje se do podpory vzdálených lidí
- navrhuje, co konkrétního by třída mohla podniknout, aby byl odstraněn některý nežádoucí jev či nešvar

Samostatné jednání:

- za pomoci učitele žák ve skupině posuzuje, zda má dost informací k tomu, aby se mohl rozhodnout

Respekt k právům jednotlivce:

- nad návrhy ostatních o společných záležitostech uvažuje a neodmítá je rovnou, podává své osobní návrhy k diskusi a zvážení, neodmítá realizovat přijatá řešení, i když nejsou jeho, netrucuje
- posuzuje, jak v reálné životní situaci, kterou prožil, byla respektována nebo porušována jeho práva, využije spolupráce s dospělým v situacích, kde svá práva nemůže uplatnit sám

- pokud nezná důvody pro to, co je mu jako dítěti zakázáno nebo mu není dopřáno, požádá o vysvětlení a to trpělivě vyslechne a respektuje

Udržitelnost života:

- respektuje základní jednoduchá pravidla trvale udržitelného života (třídí své odpady, zhasíná, neplýtvá vodou, bere si jen tolik, co sní)

Krizové situace:

- zná telefonní čísla, místa nebo osoby pro přivolání pomoci, ví, jak přivolá pomoc, případně ji poskytne
- v kritických situacích bez zmatku počká na instrukce, nebo si najde vhodnou osobu, která mu pomůže
- vyhýbá se známým nebezpečím v okolí bydliště a školy, řídí se radami a doporučeními dospělých v tom, jak předcházet rizikům, radami a doporučeními dospělých se řídí i bez dohledu

Vztah ke kulturnímu dědictví:

- osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů
- ke hře i spolupráci přijímá ostatní a neodmítá nikoho
- navštěvuje kulturní události v obci

KOMPETENCE PRACOVNÍ**Rozpracování pro 1. – 5. ročník****Plánování:**

- naplánuje s pomocí učitele dílčí činnosti nutné ke splnění úkolu a s pomocí učitele stanoví čas na jejich realizaci
- reflektuje, zda měl dost nebo málo času na práci a jak čas využil
- pro vlastní činnost vybere z nabídky takové materiály a nástroje, které nejlépe odpovídají pracovnímu úkolu, a připraví je
- pro danou činnost zvolí a připraví vhodné pracovní místo

Vlastní práce:

- pracuje podle osvědčeného postupu či jednoduchého návodu, pokud si neví rady, požádá o pomoc spolužáka či učitele
- přehledně zaznamená, popřípadě vysvětlí, svůj pracovní postup (s pomocí učitele, případně podle předlohy)
- při práci sleduje termín splnění úkolu, zohlední doporučení ohledně dodržení termínu
- pracuje úsporně (šetří materiál, elektrickou energii, apod.)
- pod vedením učitele dodržuje bezpečnostní pravidla při práci, pracuje tak, aby chránil zdraví své i ostatních

Hodnocení:

- dílčí činnosti s pomocí učitele průběžně porovnává s předem stanovenými kritérii a navrhuje úpravy, které vedou ke zlepšení
- rozpozná kvalitní práci a dobře splněný úkol (podle zadání a předem stanovených kritérií), s pomocí učitele či spolužáků zhodnotí podle předem stanovených kritérií práci ostatních i vlastní práci

- na základě hodnocení celé práce pojmenuje příčiny úspěchu i neúspěchu a s pomocí učitele navrhne úpravy, co by mohl příště udělat lépe, a čeho se naopak držet
- s pomocí učitele zjišťuje, jaký vliv mají výrobní postupy, které používá, na kvalitu životního prostředí

Profese:

- uvědomuje si, jaké pracovní činnosti ho těší, jaké mu jdou dobře, lépe než jiné
- poznává různé obory lidského konání, vysvětlí, v čem spočívá jejich význam
- získává informace o různých profesích a učí se v nich orientovat
- poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností a využívá je v různých činnostech

Podnikatelské myšlení:

- vhodným způsobem nabídne vlastní služby
- vyžaduje adekvátní ocenění vlastního nápadu, námětu, věcně ocení nové návrhy druhých
- hospodaří s utrženými finančními prostředky – šetří finance pro konkrétní výdaje
- s pomocí učitele vysvětlí na příkladech základní etické normy podnikání

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Pojetí základního vzdělávání – hlavní výchovný záměr

Hlavní výchovný záměr je orientován směrem k dítěti a směřuje k tomu, aby děti získaly dobré základy do života a pro další vzdělávání, a aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy. Vychází z osobnostně orientované výchovy. ŠVP ŠD úzce navazuje na předškolní vzdělávání, na výchovu v rodině a na ŠVP ZŠ.

- každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální a specifické potřeby a možnosti a jejich aktivitám vytváříme potřebné podmínky – možnost svobodné volby; základní vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka.
- dáváme dětem možnost spoluúčasti na tvorbě programu, respektujeme právo dítěte na neúčasti nabízené činnosti – právo být pouze pozorovatelem
- respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme děti nespěšné, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého osobního maxima, podporujeme u dětí iniciativu, tvořivost a vlastní fantazii; žákům je dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní
- vycházíme ze znalostí o dětech, jejich aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní a sociální situace – každé dítě má právo být jiné, má jiné potřeby rozvíjet se a učit se svým tempem; naším cílem je vytvářet dětem vhodné sociální klima, které se zakládá na vzájemné důvěře a úctě

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svěbytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj:

Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení – smysluplné trávení volného času, možnost výběru podle svého zájmu, možnost volby

Sebepoznání a sebepojetí

- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině, co o sobě vím já a co si o mně myslí druhí, já a mé chování, temperament, postoje, hodnoty; moje učení; moje vztahy k druhým lidem, chápání vztahů mezi lidmi, porozumění ostatním, zásady lidského soužití, umění jako prostředek komunikace, rozvoj vztahů mezi žáky, rozvoj komunikačních dovedností, uvědomění si hodnot růzností lidí a kultur, mravy, etika, spolupráce

Seberegulace a sebeorganizace

- odpovědnost za své chování, sebekontrola, sebeovládání, vybírat bezpečná místa pro hry, neničit hračky a hry, organizace vlastního času, dokončovat započatou práci, vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dokázat se bránit, dokázat se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektovat jiné

Psychohygienu

- výchova ke zdravému životnímu stylu (správné stravovací návyky, pitný režim, hygienické návyky, odpovědnost za pořádek a svoje věci), odpovědnost za svou osobu, a své zdraví, rozpoznat nebezpečí, dobrá organizace času, zvládat stresové situace, předcházet stresům, hledat pomoc při potížích, formulovat těžkosti a společně hledat řešení, vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy, hledat způsob nápravy, řešit životní situace (nemám si s kým hrát, nemám kamarády, nechtějí mě do družstva)

Kreativita

- pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, rozvoj citů, tvořivosti v mezilidských vztazích, tvořivé hry, příležitosti při hraní, nechat děti organizovat různé činnosti, realizovat se při výzdobě ŠD, plánování činnosti ve ŠD

Sociální rozvoj:

Poznávání lidí

- vzájemné poznávání dětí, podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v myšlení a jednání, zachovávat klid a rozvahu, nezmatkovat

Mezilidské vztahy

- poznávání lidí, formování životních postojů; úcta, porozumění, tolerance, schopnost a ochota pomoci, prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus), podobnost a odlišnost lidí, vztahy a naše ŠD

Komunikace

- posilování komunikačních dovedností, řeč těla, zvuků a slov – kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, správná výslovnost; schopnost vyjádřit se, požádat o pomoc, o radu, schopnost formulovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikovat bez ostychu s vrstevníky i dospělými, vést dialog, pravda a

lež, schopnost naslouchat, pozdrav, prosba, poděkování, omluva, vysvětlování, žádost,...

Kooperace a kompetence

- dovednost odstoupit od vlastního nápadu a podřídit se, rozvíjet cizí myšlenku, pozitivní myšlení, kladné řešení konfliktů, zvládnutí soutěžení, prohry, konkurence

Morální rozvoj:

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- různé typy problémů a sociálních rolí a jejich řešení; důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování, získávat potřebné vědomosti, dovednosti a postoje

Hodnoty, postoje, praktická etika

- umět hodnotit chování své i ostatních, neočekávat protislužbu, respektovat druhé, být spravedlivý, odpovědný, spolehlivý

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

- rodina, škola, školní družina, obec, stát; principy demokracie, příbuzenské vztahy, vztahy mezi dětmi, soužití, pravidla slušného chování; pochopit význam pravidel, řádu, práv, rozvoj kritického myšlení, disciplinovanosti a sebekritiky

Občan, občanská společnost a stát

- základní lidská práva a práva dítěte, oslovování křestním jménem mezi dětmi, komunikace a spolupráce; respektování kulturních i jiných odlišností, občanské postoje a chování ve společnosti, základní společenská pravidla, práva a povinnosti občana v demokratické společnosti

Formy participace občanů v politickém životě

- demokratické rozhodování mezi dětmi, možnost volby

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- plánovat, organizovat, řídit a hodnotit; odhadovat rizika svých nápadů, odpovědnost; uvědomit si svá práva a práva druhých, spravedlnost, řád, morálka

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

- rodinné příběhy, regionální pověsti a báje, zážitky a zkušenosti z jiných zemí, život dětí v cizích zemích, naši sousedé, překonávání stereotypů a předsudků, vážit si kulturního a historického dědictví, uznávání tradičních evropských hodnot, respektování národní identity

Objevujeme Evropu a svět

- naše vlast a Evropa, Evropa a svět, státní a evropské symboly – seznamovat se s životem a zajímavostmi jiných zemí; zážitky z cest do zahraničí, vyprávění z dovolené, vnímání historických událostí, které ovlivnily Evropu a svět

Jsme Evropané

- Evropská unie a řešení problémů dětí a mládeže; volit si reálné cíle a rozložit si práci do časových úseků, podpora tvořivosti, zodpovědnosti, organizace práce v týmu

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference

- jedinečnost každého člověka, člověk jako součást etnika, respektování zvláštností různých etnik (ve škole, v obci, ve státě)

Lidské vztahy

- spolupráce, tolerance, solidarita, slušné chování bez ohledu na kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost – stmelování kolektivu třídy

Etnický původ

- rovnocennost všech etnických skupin a kultur, postavení národnostních menšin, odlišné myšlení a vnímání světa

Multikulturalita

- specifické rysy jazyků, jejich rovnocennost a vzájemné obohacování, potřeba ovládat cizí jazyk jako nástroj dorozumění a celoživotního vzdělávání

Princip sociálního míru a solidarity

- odstranění diskriminace a předsudků, lidská práva; rozvoj smyslu pro solidaritu, spravedlnost a toleranci, kladný vztah k menšinám

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

- využívání přírody k relaxaci, k hrám, ke sportování, poznávání přírody a její ochrana, les, pole, vodní zdroje, moře a tropický deštný prales, lidské sídlo – město – vesnice; kulturní krajina

Základní podmínky života

- voda, ovzduší a půda, ochrana a co můžeme udělat my (pitná voda, ohrožování ovzduší a klimatické změny, zemědělství – zdroj výživy); ochrana biologických druhů, šetření energiemi, surovinové a energetické přírodní zdroje

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- životní prostředí a zemědělství, životní prostředí a doprava, životní prostředí a průmysl; odpady a hospodaření s odpady; ochrana přírody a kulturních památek; změny v krajině; Den Země

Vztah člověka k prostředí

- naše obec, změny v přírodě, ochrana přírodních zdrojů, odpady, kultura; náš životní styl, aktuální ekologický problém a jeho řešení; prostředí a zdraví, nerovnoměrnost života na Zemi

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu k reklamě, nenechat se ovlivnit; hledání základního obsahu v textu, ve zprávě

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, rozdíl mezi reklamou a pravdivou zprávou, mediálním sdělením a realitou

Stavba mediálních sdělení

- rozdílné zprávy, texty pro děti, dospívající a dospělé; zprávy pro různé časopisy a noviny

Vnímání autora mediálních sdělení

- rozvoj schopnosti mít a vyjádřit svůj názor, nenechat se ovlivňovat

Fungování a vliv médií ve společnosti

- vliv médií na život a chování člověka i společnosti, role filmu, televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti

Tematické okruhy produktivních činností:

Tvorba mediálního sdělení

- správné vyjadřování, vhodná sdělení, tvorba mediálního sdělení (o akcích připravovaných školní družinou)

Práce v realizačním týmu

- vytváření zpráv ve skupinách podle věku, komunikace a spolupráce v týmu, rozdělení úkolů

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Podmínky a organizace

Školní družina při ZŠ v Bělčicích je jednotřídní a je umístěna v 1. patře budovy MŠ. Je smíšeným oddělením dětí ve věku od 6 do 10 let. Do školní družiny jsou přijímány i dojíždějící starší děti. Oddělení ŠD se naplňuje do počtu 30 dětí. Naší snahou je posílení pocitu jistoty, bezpečí a bezproblémového nástupu do 1. třídy společně i do školní družiny na začátku školního roku. Pokud se přihlásí alespoň 8 dětí, je ve školní družině zajišťována i prázdninová činnost. Děti jsou přijímány na základě zápisního lístku a za minimální úplatu (75 Kč/měsíc).

Prostředí školní družiny, věcné vybavení

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku. Vlastní prostor je členitý, aby umožňoval příležitost k odpočinku, k samostatné intelektuální aktivitě i k různým zájmovým činnostem a hrám. Odlišuje se od vybavení školních učeben. Je účelně vybavena nábytkem, který svou velikostí odpovídá výšce žáků.

Podlahová krytina odpovídá hygienickým požadavkům, je omyvatelná, pouze v prostorách určených ke hrám je koberec.

Audiovizuální technika je používána uváženě s ohledem na výchovně vzdělávací poslání školní družiny. Počítače jsou využívány k rozšiřování a prohlubování znalostí žáků, k didaktickým nebo logickým hrám.

Místnosti, které děti využívají, dávají svojí velikostí i prostorem široké možnosti k všestranným hrám a činnostem dětí k rozvoji jejich osobnosti. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky je průběžně podle možnosti doplňováno a obnovováno. Hračky a doplňky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

Školní družina využívá i další prostory, jako např. školní zahradu a dětské hřiště. Třída školní družiny je prostorná a světlá, sousedí s jednou třídou MŠ, s kterou má společné schodiště, šatnu a sociální zařízení.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školní družiny splňují všechny bezpečnostní i hygienické normy dle platných předpisů týkající se čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hluchnosti apod.

Zaměření školní družiny

Náplň školní družiny je zaměřena na činnosti tělovýchovné, výtvarné, pracovní, hudební, hudebně pohybové, vlastivědné, přírodovědné a zeměpisné, není opomíjena ani dramatika a logopedie. Činnosti jsou doplňovány různými výlety, exkurzemi, nocováním ve školní družině a přípravou různých akcí a vystoupení.

Personální obsazení

Vychovatelka má předepsanou odbornou způsobilost. Pracuje na celý úvazek. Její pracovní doba a organizace práce dětí v zájmových útvarech je organizována tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální péče.

Požadavky na vychovatelku

Odpovídá za úroveň výchovně vzdělávací práce, bezprostředně ji řídí a podílí se na ni.

Provádí komplexní vychovatelskou činnost ve škole, rozvíjí zájmy, znalosti a tvořivé schopnosti dětí, specificky rozvíjí osobnost dítěte včetně usměrňování variantních výchovných metod a hodnocení jejich účinnosti.

Spolupracuje s třídními učiteli, seznamuje se se zprávami pedagogicko psychologické poradny, s výsledky lékařských vyšetření a rodinnými problémy, které mohou mít vliv na práci žáka ve školní družině. Spolupracuje s rodiči dětí.

Chová se a jedná v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělání dětí.

Má zájem o svůj odborný růst, soustavně se stále vzdělává, a to v samostatném studiu nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Vede určenou dokumentaci (zápisní listky, přehled výchovně vzdělávací práce, přehled docházky, docházkový sešit, činnost zájmového útvaru).

Psychosomatické podmínky

Životospráva

- dodržujeme pitný režim
- ve školní jídelně nenutíme děti do jídla, ale snažíme se, aby alespoň všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování

Psychohygiena

- zajišťujeme dětem pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci a zájmu dětí; při vhodném počasí lze aktivity provádět na školní zahradě
- děti jsou zatěžovány přiměřeně věku, mají možnost si kdykoliv odpočinout a relaxovat
- vychovatelka respektuje individuální potřeby dětí, vhodně na ně reaguje a v rámci možností se je snaží uspokojovat, naslouchá problémům dětí a snaží se je řešit.

Psychosociální podmínky

- dětem je vytvářeno takové prostředí, aby se cítily spokojené, bezpečné, jisté
- každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti, nikdo není znevýhodňován či znevýhodňován
- je respektována osobní svoboda a volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování a norem
- při všech činnostech je počítáno s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je dětem příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce
- je podporována důvěra dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení
- v dětech je rozvíjena citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním

Režim dne

Obsahuje činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové i přípravu na vyučování v podobě didaktických her.

6:30 – 8:00

přivítání dětí, zájmové hry, pohybové chvílky, dokončování započatých prací, četba, příprava pomůcek na odpolední činnosti, hygiena, přechod do budovy základní školy

11:30 – 13:15

přechod ze ZŠ do jídelny, hygiena, oběd, relaxační činnosti, duševní hygiena, řešení individuálních problémů, příprava pomůcek na odpolední řízenou činnost, klidové činnosti

13:15 – 15:00

řízená činnost, pobyt venku, pohybové chvílky, hygiena

15:00 – 15:30

úklid školní družiny, individuální hry dětí, pobyt venku, individuální péče, příprava na vyučování, odchody dětí do zájmových útvarů a domovů

15:00 – 16:00

v úterý logopedie

Pobyt venku je podle počasí převážně v době od 13:30 hod. do 14:30 hod. Na vycházkách je dávana dětem volnost, avšak s ohledem na jejich bezpečnost.

Příchody dětí do školní družiny, odchody dětí ze školní družiny:

Vyučující předávají žáky vychovatelce po skončení dopoledního vyučování, po odpoledním vyučování odvádí děti do školní družiny vyučující poslední vyučovací hodiny nebo pověřený pracovník školy. Dítě je vydáno pouze rodičům nebo osobě, kterou rodiče určí na zápisním lístku. Mimořádné uvolnění je možné pouze na písemnou žádost rodičů (podepsanou a datovanou).

Stanoveným režimem dne je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Poměr řízených a spontánních činností je vyrovnaný.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě, pracují svým tempem. Jsou vytvářeny takové podmínky, kde mohou děti pracovat samostatně, spolupracovat ve skupině, nebo s celým kolektivem. Děti mají možnost účastnit se společných akcí dle vlastního přání. Je dbáno na soukromí dětí. Jsou respektovány potřeby dětí. Jsou navozovány situace pohody a klidu. Děti nejsou zatěžovány spěchem a chvatem, jedná se s nimi nenásilně, přirozeně a citlivě.

Školní družina

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
- pomáhá dětem překonávat jejich handicapy
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Náš program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu a najde své místo ve zdravé sociální skupině. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Školní družina musí být:

- místo pro zájmové vyžití dětí

- místo pro regeneraci sil dětí po vyučování
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro posilování sebevědomí
- místo pro radost
- místo pro komunikaci vychovatelky a rodičů (poskytovat rodičům informace o činnosti ŠD, o připravovaných akcích, aj.)

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her). Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Podmínky pro činnost:

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- hrací a pracovní koutky
- malá tělocvična
- zahrada školní družiny s vybavením
- možnost využívání prostor školy (tělocvična, cvičná kuchyňka, sportovní areál, knihovna)
- možnost využívání obecního dětského hřiště s vybavením
- možnost využívání služeb místní lidové knihovny

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládnutí negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- formování životních postojů
- nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu:

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za svoje zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností:

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu
- kulturní život

Odpovědnost za své chování:

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého jednání

Ovládnání negativních citových reakcí:

- vypřádat se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnání se s nedostatky a s neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině:

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů:

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření; delikvence; virtuální drogy; šikanování, vandalismus, násilné chování; rasismus)
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování:

- vztah ke své škole, městu státu
- vycházky, výlety, poznatky z cest
- příbuzenské vztahy v rodině
- vztahy mezi dětmi
- vztahy ke škole
- pravidla soužití
- chování lidí – pravidla slušného chování
- principy demokracie
- základní lidská práva a práva dítěte
- práva a povinnosti
- regionální pověsti a báje
- tradice, zvyky, odlišnost způsobů života
- návštěva kulturních institucí
- orientace v čase
- rozmanitost živé a neživé přírody
- ochrana přírody – praktické poznávání přírody

- proměny přírody, roční období
- činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- likvidace odpadů, třídění odpadů
- práce s tradičními i netradičními materiály
- získávání elementárních dovedností
- pohybové a tělovýchovné aktivity, zdravý způsob života
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně-dramatická činnost, správná výslovnost
- přírodovědná a vlastivědná činnost
- výpočetní technika

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Člověk a jeho svět - místo, kde žijeme
- lidé kolem nás
- lidé a čas

Člověk a jeho zdraví

Člověk a příroda

Člověk a svět práce

Člověk, umění a kultura

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme

- domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- škola – prostředí školy a školní družiny, činnosti ve škole a školní družině, okolí školy a školní družiny, bezpečná cesta do školy a školní družiny
- obec, místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť
- okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR
- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení, státní symboly
- Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, evropská unie, cestování
- zeměpisné mapy – poznat ČR, naše sousední státy, Evropu, svět

Lidé kolem nás

- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné, peníze
- právo a spravedlnost – základní lidská práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase a časový řád – určování času, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- péče o zdraví, zdravá výživa - pobyt na čerstvém vzduchu, otužování, přecházení nemocem a úrazům, osobní a duševní hygiena, účelné plánování svého času, denní režim, zdravá strava, pohybový režim, pitný režim, první pomoc
- návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek (alkohol, kouření, drogy), hracích automatů a počítačových her
- osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí (šatny, schodiště, tělocvična, zahrada, hřiště, ...), bezpečné chování v silničním provozu (dopravní značky, pravidla, předpisy) v roli chodce a cyklisty, chování ve veřejných dopravních prostředcích, krizové situace (šikana, týrání), setkání s neznámými lidmi, umět požádat o pomoc
- situace hromadného ohrožení (požáry, povodně, výbušniny, nebezpečné látky), umět používat telefonické tísňové linky, práce požárníků, policie, armády
- správné držení těla, průpravná a relaxační cvičení, vhodné oblečení a obutí na tělovýchovné činnosti
- rozvoj rychlosti, síly, pohyblivosti, aktivity, koordinace pohybů, pohotovosti, cvičení rovnováhy, organizace práce a volných vlastností (vytrvalosti, čestnosti, kázně, sebeovládání, rozhodnosti, odvahy a samostatnosti)
- pohybové hry, využití hraček a náčiní při cvičení, pohybová tvořivost, hra fair play
- základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie (kotouly, stoje, přemet stranou, skoky, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti – žíněnka, lavička, žebřiny, bedna, koza, hrazda)
- rytmické a kondiční formy cvičení – cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, říkadlem, písní; základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, 2/4, 3/4 a 4/4 takt; znázornění výšky, délky a barvy tónu, tempo a pomlky, taneční kroky, otáčky, chůze, běh, poskoky; dechová cvičení, jednoduché lidové tance, tanečky, pohybové provedení písní, hudební hry; posilovací, vyrovnávací a pořadový cvičení
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky a do výšky, hod míčkem, zdolávání překážek, štafety
- základy sportovních her – manipulace s míčkem, pálkou, spolupráce ve hře, vybíjená, fotbal
- turistika, terénní hry a pobyt v přírodě – chůze v terénu, orientace v prostředí, ochrana přírody, táboření (chůze podle značení, rozdělování a hašení ohně, stavění stanu)
- plavání – hygiena plavání, základní plavecké dovednosti, potápění, hry ve vodě, prvky sebezáchrany
- sáňkování, bobování, bruslení, hry na sněhu a ledu, stavění sněhuláka, vyšlapávání obrazců a cest ve sněhu
- další pohybové činnosti – školka s míčem, školka se švihadlem, hry s lanem, cvičení s obručemi, šátky, tyčemi, skákání gumy, šplh, pikání kuliček, pouštění draků, chůze na chůdách, využití zahradního náradí (kolotoče, skluzavka, průlezky, houpačky)
- základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály, organizování, měření a posuzování pohybových dovedností, her a soutěží, jednoduchá pravidla her, soutěží a závodů

ČLOVĚK A PŘÍRODA

- látky a jejich vlastnosti – třídění, měření veličin, praktické užívání základních jednotek
- voda a vzduch – koloběh vody v přírodě, význam pro život

- nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny, význam půdy pro život rostlin, polní práce
- Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období
- rostliny, houby, živočichové – životní potřeby a projevy, význam v přírodě a pro člověka; druhy ovoce a zeleniny, listnaté a jehličnaté stromy, domácí a volně žijící zvířata a ptáci, zvířata v ZOO, sladkovodní a mořští živočichové, květiny a léčivé rostliny, jedovaté rostliny a houby, lesní plody, škůdci, hmyz, přírodovědné vycházky a exkurze (seznámení se s chovem koní v JS Bělčice a s chovem ovcí a koz v Podruhli a chovem dobytka v ZD Bělčice), chov a pozorování některých živočichů (pavouk, hlemýžď, brouci, morče), výstavky a sběr přírodnin, hub, léčivých rostlin, kaštanů a žaludů
- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě – vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- propojení s pracovními a výtvarnými činnostmi – využití přírodnin, péče o rostliny,...

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

- rozvíjet jemnou motoriku, pracovní kázeň, tvořivost a vytrvalost

Práce s drobným materiálem

- práce plošné i prostorové, práce s různými materiály – přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, dráty, fólie, korálky, krabičky, cívky, tiskátka...
- používat různé pracovní pomůcky a nástroje (lepidlo, nůž, nůžky, kladívko, kleště, hřebíčky, pilka, smirkový papír)
- využívat prvky lidových tradic, zvyků a řemesel
- zvládat jednoduché pracovní postupy a operace, organizaci práce
- šití, přišívání, vycpávání, vyšívání, tkaní, navlékání
- krmení ptactva, sbírání bylin, třídění odpadů, úprava životního prostředí

Konstrukční činnosti

- práce s prostorovými stavebnicemi, práce podle slovního i písemného návodu, předlohy, náčrtu
- plošné skládky – puzzle, mozaiky
- domečky v lese
- neničit stavebnice, hry ani hračky

Pěstitelské práce

- péče o pokojové rostliny, pozorování přírody, péče o záhon s květinami (práce s motýčkou, hrabičkami a lopatkou)
- pěstování rostlin ze semen v místnosti
- okrasné rostliny – léčivky – koření – zelenina – ovoce
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

Příprava pokrmů

- správné stolování, hygiena, společenské chování

- příprava stolu, vybavení kuchyně – kuchyňské náčiní a nádobí
- příprava jednoduchého pokrmu (vaření pudingu, pečení perníčků)

Všechny oblasti

- udržovat pořádek na pracovním místě, zásady hygieny a bezpečnosti práce, umět poskytnout první pomoc při úrazu
- učit se vážit si lidské práce, konat společensky prospěšnou práci jak pro jednotlivce, skupinu i kolektiv
- elektronické hračky a hry
- elektronika – umět ovládat televizi, video, magnetofon
- počítače – ovládání výukových programů a her

ČLOVĚK, UMĚNÍ A KULTURA

Výtvarné činnosti

Hudba, zpěv a tanec

Literárně-dramatické činnosti

Výtvarné činnosti

- rozvíjení smyslové citlivosti
- uplatňování subjektivity
- ověřování komunikačních účinků

Tematické a ilustrační kreslení, malování a modelování, koláže. Používání papíru i různých jiných materiálů, výtvarné konstruování, ornamentální práce, výchova uměleckým dílem.

Zvládnutí barvy, rozvíjení smyslu pro barevnost, výtvarné a estetické citění vůbec. Spontánní dětská kresba a malba, barevné skvrny, hra s písmeny a číslicemi, otisky přírodních materiálů. Malba lidské postavy, zvířátek, ovoce a zeleniny, dopravních prostředků, her, zábav a hraček dětí. Strom, příroda, dům, město, vesnice. Kresba a malba podle názoru i z představy. Rozfoukávání skvrn, zapouštění, kolorování, koláže, zdobení, tisk.

Výzdoba oken k vánočním a velikonočním svátkům, výroba přáníček a dárků, zdobení kraslic. Kresba na asfalt, dotváření zajímavých přírodních útvarů. Besedy o ilustracích, výchova uměleckým dílem.

Hudba, zpěv a tanec

Vokální činnosti

- pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti, dýchání, výslovnost, měkké nasazení tónu, dechová výdrž, dynamicky odlišný zpěv, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu; nácvik nových písní, opakování dříve naučených písní, cvičení hudební paměti, zpěv sólový, skupinový, hromadný
- hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, tleskání, podupy, rytmizace a melodizace skupin slov, přísloví, říkadla, rozpočítadel, vět
- jednohlas, kánon
- intonace, vokální improvizace – hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď), rozlišování písní a skladeb podle výrazu (smutná, veselá, taneční, klidná,...)

Instrumentální činnosti

- hra na hudební nástroje – Orffovy nástroje rytmické i melodické, keyboard, poznávání hudebních nástrojů

- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – hudební doprovod písní, hudební hry

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby – taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace a dramatizace (výška, síla, rychlost, opakování)
- orientace v prostoru – pamětní uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci a pohybových hrách

Poslechové činnosti

- kvality tónů – délka, síla, barva, výška, rozlišování hudebních a nehudebních zvuků, hlasů, tónů
- vztahy mezi tóny
- hudební výrazové prostředky – rytmus, melodie, barva, kontrast, gradace, vzestupná a sestupná melodie, rytmické a dynamické změny v hudebním proudu
- hudba zpívaná i reprodukováaná, lidský hlas a hudební nástroj
- hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka, dětská, lidová, lidová píseň, moderní hudba
- interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Literárně dramatické činnosti

Základní předpoklady dramatického jednání

- psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava
- sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

Proces dramatické a inscenační tvorby

- náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování
- typová postava – směřování k její hlubší charakteristice, činoherní i loutkářské prostředky
- dramatická situace, příběh – řazení situací v časové následnosti
- inscenační prostředky a postupy – jevištní tvar na základě improvizované situace a mini příběhu, přednes
- komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe

Recepce a reflexe dramatického umění

- základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt
- současná dramatická umění a media – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo
- Četba poezie a prózy, pohádek, povídek, příběhů. Četba dětských časopisů. Zhlédnutí loutkového i hraného divadla. Spisovatelé a ilustrátoři. Obsah čteného textu, hlavní

myšlenka, ilustrace, dramatizace. Pravidelná návštěva MLK, besedy o dílech a spisovatelích pro děti.

- Zbavit děti bázně, trémy. Pěstovat v dětech smysl pro poctivost, pravdomluvnost, sebevědomí, sebeovládání a kolektivnost. Rozvíjet kulturu řeči, vyjadřovací schopnosti, klást důraz na sociální vztahy mezi dětmi, na duševní stránku prožívání. Rozvíjet pozornost, paměť, představivost, rytmus, vnímání, fantazii, city, vůli, jednání, tvořivost. Dramatická hra jako základní stavební kámen dramatické výchovy
- rozehrátí, uvolnění a soustředění
- objevování sebe a okolního světa
- pohyb a pantomima
- kontakty mimo jazyčné komunikace a skupinové cítění
- plynulost řeči a slovní komunikace
- tvořivost
- charakterizace
- improvizace s dějem

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Cílem vzdělávání těchto žáků ve školní družině je pomoci jim zažít úspěch. Z již popsaných forem a obsahu vzdělávání vyplývá, že se družina zaměřuje i na jiné činnosti než pouze na vzdělávání. Děti tedy mají možnost „být dobří“ častěji než ve vyučovacím procesu.

Podpůrná opatření 1. stupně:

- postupuje se podle plánu pedagogické podpory – ve ŠZ není třeba speciálních metod či podpor

Podpůrná opatření 2. stupně:

- vychází se z obtíží žáka ve vzdělání, respektují se specifika žáka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve ŠZ
- vychází se z doporučení ŠPZ
- je možná pedagogická intervence k podpoře přípravy žáků na školu a k rozvoji učebního stylu žáka (1 hod./týden)
- při ztíženém vzdělávání z důvodu odlišných životních nebo kulturních podmínek, poruch chování, poruch autistického centra, duševního onemocnění poskytně ŠPZ po dobu 6 měsíců intenzivní metodickou pomoc (2 hod./měsíc)

Podpůrná opatření 3. stupně:

- vychází se z obtíží žáka ve vzdělání, respektují se specifika žáka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve ŠZ
- vychází se z doporučení ŠPZ
- pokud účast na aktivitách vyžaduje přítomnost PA, je mu zajištěn ze ZŠ
- je možná pedagogická intervence k podpoře přípravy žáků na školu a k rozvoji učebního stylu žáka (1 hod./týden)
- při ztíženém vzdělávání z důvodu odlišných životních nebo kulturních podmínek, poruch chování, poruch autistického centra, duševního onemocnění poskytně ŠPZ po dobu 6 měsíců intenzivní metodickou pomoc (až 3 hod./měsíc)

Podpůrná opatření 4. stupně:

- vychází se z obtíží žáka ve vzdělání, respektují se specifika žáka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ve ŠZ
- vychází se z doporučení ŠPZ
- pokud činnosti vyžadují speciální pomůcky včetně kompenzačních, jsou mu poskytnuty
- pokud účast na aktivitách vyžaduje přítomnost PA, je mu zajištěn ze ZŠ
- je možná pedagogická intervence k podpoře přípravy žáků na školu a k rozvoji učebního stylu žáka (1 hod./týden)

Podpůrná opatření 5. stupně:

- pokud účast na aktivitách vyžaduje přítomnost PA, je mu zajištěn ze ZŠ

**SPOLUPRÁCE SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI, ŠKOLOU A JINÝMI
SUBJEKTY**

Snahou je, aby vztah s rodiči byl založen na partnerských vztazích, kde mezi rodiči a vychovatelkou panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, respekt a ochota spolupracovat. Odpovědnost, práva a povinnosti jsou zakotveny ve vnitřním řádu školní družiny. Máme na zřeteli, že informovanost rodičů, jejich ovlivňování a vzájemné poznávání jsou důležitým předpokladem vzájemné komunikace a spolupráce a že vztahy školní družiny s rodiči dětí ovlivňují výsledek pedagogické práce. Kromě rodičů v Bělčicích pravidelně spolupracujeme se základní školou, mateřskou školou, tělovýchovnou jednotou Sokol, jezdeckým klubem, sborem dobrovolných hasičů, mažoretkami, zemědělským družstvem, mysliveckým sdružením, místní lidovou knihovnou a s Policií ČR.

PROJEKTY

Jak se stát čtenářem MLK

Projekt pro děti ŠD, návštěva MLK 1x za měsíc. Cílem je rozšířit slovní zásobu dětí, jejich přehled o dílech pro děti a znalosti o ilustrátorech, spisovatelích a básnících píšících pro děti.

Drakiáda

Akce se uskutečňuje ve spolupráci s MLK 1x ročně. Je určena pro všechny děti ZŠ i MŠ i pro širokou veřejnost. Cílem je tělovýchovná aktivita spojená se zručností v pouštění draka. Také je kladen důraz na spolupráci mezi dětmi a na pomoc starších dětí mladším dětem.

Posvícení

Společné setkání je určeno pro děti ŠD a MŠ. Uskutečňuje se 1x ročně. Cílem je připravit pro kamarády program a dárky a společně si pohrát a zazpívat.

Pexesiáda

Turnaj se hraje 1x ročně a je určen pro děti 1. – 4. tříd. Školní kolo se hraje ve ŠD, místní kolo v MLK. Cílem je rozvíjet paměť a představitivost u dětí, podpořit soutěživost dětí, poctivou hru a kamarádké chování.

Možná přijde i Mikuláš

TJ Sokol Bělčice ve spolupráci se ŠD, MŠ, ZŠ, mažoretkami a rodiči pořádá 1x ročně mikulášskou nadílku. Je určena pro všechny děti. Cílem je zapojit všechny děti do her, soutěží, cvičení i tance. Bez rozdílu věku učít děti si pomáhat a respektovat jeden druhého.

Vánoce

Příprava na Vánoce prolíná celým Adventem. Je určena pro děti ŠD a MŠ. Spolupracujeme s MLK, ZD, MŠ. Vyvrcholením je pozvání ke stromečku. Cílem je prožít hezké vánoční odpoledne, společně si zazpívat koledy, ozdobit perníčky a předat dárečky. Upevňovat dětská přátelství, slušné chování a vzájemnou toleranci a rozvíjet rukodělnou činnost.

Člověče, nezlob se

Turnaj je určen pro děti od 1. do 4. třídy a probíhá 1x ročně. Spolupracujeme s MLK. Cílem je podpořit soutěživost dětí, vzájemný respekt a kamarádké chování a poctivost při hře.

Karneval

Pořadatelé jsou TJ Sokol Bělčice, ŠD a ZŠ ve spolupráci s bělčickými mažoretkami a koná se 1x ročně. Je určen pro všechny děti bez rozdílu věku a širokou veřejnost. Cílem je děti naučit pomáhat při výrobě masek, nebát se soutěžit, cvičit, tančit, hrát si a mluvit před publikem.

Nocování ve ŠD

Pořádá ŠD ve spolupráci s MŠ, MLK a jezdeckým klubem. Je určeno pro děti ŠD. Uskutečňuje se 2x ročně. Cílem je prohloubit vědomosti a zkušenosti dětí s chovem koní, utužovat zdraví dětí, vytrvalost, šikovnost a odvahu.

Velikonoce

Společné setkání je určeno pro děti ŠD a MŠ. Koná se 1x ročně. Cílem je rozvíjet vědomosti o velikonočních zvycích, upevňovat hezké vztahy mezi dětmi, připravit program pro kamarády a vyrobit pro ně dárečky.

Exkurze do ZD v Bělčicích

Plánuje ji ŠD ve spolupráci se ZD, uskutečňuje se 1x ročně. Exkurze je určena pro děti ŠD. Cílem je obohatit vědomosti dětí, prohlédnout si chov krav a telátek, podporovat odvahu dětí a dodržovat bezpečnost.

MDD

Dětský den pořádá TJ Sokol Bělčice ve spolupráci se ŠD, ZŠ, mysliveckým sdružením, sborem dobrovolných hasičů a mažoretkami. Probíhá 1x ročně a je určen pro všechny děti. Cílem je zapojit děti do her a soutěží bez rozdílu věku, podporovat zručnost a odvahu dětí, rozvíjet vědomosti a dovednosti, vytrvalost a obratnost.